

Кронка і агляды

І ДУМКА, І ПАЛЁТ, І СТРАСЦЬ...

Вялікая радасць — адкрыць новы талент. Яшчэ большая — адчуць, што здольны падтрымаць яго, дапамагчы раскрыцца і сцвердзіцца ў гэтым жыцці. Х Рэспубліканскі мастацкі конкурс, што праходзіў у лістападзе ў Мінскім дзяржаўным мастацкім каледжы імя А. Глебавы, у якім удзельнічала больш за сто юных мастакоў з усёй Беларусі, быў багаты на творчыя адкрыцці. Але сёння мне вельмі хочацца раскажаць пра ўсяго аднаго з пераможцаў — навучэнку 3 курса гімназіі-каледжа мастацтваў імя І.В. Ахрэмчыка Рыпсімэ Геваркян, якая стала лепшай у намінацыі «Скульптура». І таму што ведаю яе асабіста, і таму што ёй з юных гадоў выпала шчасце вучыцца ў аднаго з самых яркіх нашых скульптараў Святланы Гарбуновы.

Фота Івана АРЦІМОВІЧА.

Ці не самым адказным заданнем на конкурсе было стварэнне ўласнай кампазіцыі на заданую тэму «Легенды і паданні». Як прызнаецца Рыпсімэ, яна адразу ўбачыла, што будзе ляпіць. Вітаўт, Грунвальдская бітва, коні, што быццам з'яўляюцца з самое зямлі, зламаны шчыт, які ратуе крыж і чалавека, героя, што паўстае па-над стыхій бою...

— Рыпсімэ з тых, пра каго кажуць «пачалаваная Богам». Але пры гэтым яе вылучаюць незвычайнае працюбства, выдатнае выхаванне, далікатнасць, унутраная культура, — з захапленнем кажа Святлана Гарбунова, якая ўжо некалькі гадоў выкладае ў групе, дзе займаецца Рыпсімэ Геваркян. — У мяне ёсць вопыт, а ў яе ёсць што сказаць свету, таму нам разам вельмі цікава. Мне вельмі хочацца перадаць ёй не толькі нейкія прафесійныя сакрэты, але і навучыць верыць у сябе, у свой талент, у сваю зорку. У ёй проста пульсую радасць спазнання. Яна шмат працуе і пры гэтым імкнецца пакінуць у творы, як кажуць, неруш першага натхнення. Я сама ў свой час скончыла гімназію-каледж мастацтваў імя І.В. Ахрэмчыка і заўжды з удзячнасцю згадваю свайго першага настаўніка Барыса Часлававіча Лазарэвіча. Гэта ён даў нам, зусім юным сваім вучням, зразумець, што скульптура — гэта і веды, і палёт, скульптура — гэта і школа, і думка, і страсць.

Рыпсімэ стварае вельмі глыбокія вобразы. У яе лепшых, здавалася б, зусім рэальных шматфігурных кампазіцыях заўжды застаецца нешта таемнае, неразгаданае...

У свой час Рыпсімэ раптам захапілася вобразам Напалеона і стварыла на гэтую тэму некалькі кампазіцый. Мне здаецца, што тэма ролі асобы ў гісторыі яе хвалюе асабліва. Асобы, якая, хоча таго ці не, нясе ў сабе і генетычны код, і тую іскру, якую заклаў у яе пры нараджэнні Бог, і тое, што заклалі бацькі і настаўнікі.

Маці Рыпсі, па адукацыі філосаф, цяпер працуе на міжнародным аддзяленні Беларускай Акадэміі музыкі, бацька — інжынер. Рознымі шляхамі ў зусім малым узросце яны, армяне, трапілі ў Беларусь. Тут нарадзілася іх каханне, тут нарадзіліся Рыпсі і яе брат. З маленства Рыпсі спявала (у яе незвычайны, цудоўны голас) і малявала. Спявала яна беларус-

кія, армянскія, рускія песні, сусветную класіку, малявала і родную Арменію, і родную Беларусь. Калі ў 7 класе паступіла ў гімназію-каледж мастацтваў імя І.В. Ахрэмчыка, зразумела, што на тое, каб сур'ёзна займацца і скульптурай, і спевамі, часу не хапае. І цалкам аддалася скульптуры.

— Рыпсімэ, ці ёсць той скульптар або скульптары, якія дапамагаюць вам рабіць уласныя адкрыцці?

— Назваць толькі кагосьці аднаго не магу. Захапляюць скульптуры, якія знаходзяцца ў каталіцкіх храмах, творы Радэна, у якіх ёсць эмацыянальнасць на грані экспрэсіі. Армянскі скульптар Ервант Кочар уразіў мяне не толькі сваімі класічнымі, добра ўсім вядомымі коннымі скульптурамі, але і авангардысцкімі творамі, што экспануюцца ў яго музеі. Важна, каб скульптура была простаю і пры гэтым мела глыбокі сэнс. Я гэта зразумела дзякуючы Паўлу Валяр'янавічу Лявонаву, у якога мне пашчасціла вучыцца. Ён прывіў мне любоў да скульптуры.

— Але, як цяпер разумею, сустрэча са Святланай Гарбуновай стала для вас лёсавызначальнай.

Дарэчы, калі згадаць яе лепшыя творы (напрыклад, помнік Сымону Буднаму ў Нясвіжы), яе тэма асобы і яе ролі ў гісторыі таксама хвалевала з юных гадоў...

Рыпсі — вялікі эксперыментатар. Яна паспела папрацаваць з рознымі матэрыяламі, і нават са... снегам.

— Святлана Рыгораўна штодня раскрывае мне ўсё новыя і новыя магчымасці скульптуры, дапамагае паглыбіцца ў вобраз, раскрывае прафесійныя таямніцы. Яна так шчодро дзеліцца ўсім, што ведае...

— Прыйдзе час, і вы самі будзеце выбіраць матэрыял для сваіх работ. Гліна, пластылін, дрэва, мармур, граніт, бронза... А з якім матэрыялам вам сёння падабаецца працаваць?

— З глінай... Ёсць магчымасць давесці вобраз да строгай дасканаласці і пры гэтым захаваць выбух эмоцый. Гліна, як ніякі іншы матэрыял, здольная захаваць пераходы фактуры, жывое жыццё...

Рыпсі — вялікі эксперыментатар. Яна паспела папрацаваць з рознымі матэрыяламі, і нават са... снегам. На гарадскім конкурсе снежных і лядовых скульптур у Батанічным садзе кампазіцыя, якую Рыпсі зрабіла са сваімі аднакурснікамі, была адной з лепшых. Вясно ў Беларускай акадэміі музыкі праходзіла персанальная выстава яе работ.

Узіраюся ў эмацыянальныя і пры гэтым вельмі цэласныя скульптурныя кампазіцыі Рыпсімэ Геваркян і ў спляценні ліній бачу не толькі пластыку нашых беларускіх узгоркаў, але і вастрыню армянскіх гор. Ведаю, што беларускую культуру Рыпсімэ, як і яе бацькі, успрымае душою. Дарэчы, яна размаўляла са мной на цудоўнай беларускай мове.

Калісьці выдатны рускі скульптар Вера Мухіна сказала: «Скульптура вучыць думаць углыбіню». А глыбіня пачынаецца з паўзы, з таго імгнення, калі чалавек прыслухоўваецца да навакольнага свету і да самога сябе. Рыпсімэ ўмее не толькі працаваць, але і своечасова зрабіць паўзу. Яна слухае і чуе...

Галіна БАГДАНОВА.

Насуперак прыцягненню

ШОУ НА ПІЛОНЕ

Танцы вакол шоста заварожваюць сваёй прыгажосцю і грацыёзнасцю, хоць займаюцца імі не толькі дзеля эстэтычнага задавальнення. Насуперак сіле зямнога прыцягнення, танцыры нібы лунаюць у паветры, і ад усіх гэтых кручэнняў і пераходаў спыняецца дыханне. Тут — і моц, і пластыка, і сапраўднае адчуванне палёту.

За лёгкасцю — вялікія нагрузкі

У Еўропе такая з'ява, як танец і спорт на пілоне, існуе ўжо больш за 10 гадоў, у нас жа поўл-дэнс з'явіўся гадоў пяць-шэсць таму. У аснове пілоннага спорту — шостава аграбатыка, якая патрабуе добрай фізічнай падрыхтоўкі. Тры гады таму была створана Беларуская федэрацыя спорту і танца на пілоне, але пакуль яна не мае статусу рэспубліканскай арганізацыі. Яе старшыня Алена Прановіч, якая выкладае як класічныя танцы, так і поўл-дэнс, — былая фігурыстка і на ўласным досведзе ведае, што такое фізічныя нагрузкі.

— Калі я ўпершыню ўзялася за «трубы» (пілон. — Аўт.), зразумела, што гэта — спорт, і для таго, каб нешта на іх зрабіць, трэба напружыцца, — кажа старшыня федэрацыі.

Пілонны кірунак дзеліцца на некалькі разнавіднасцяў: спорт, танец і шоу. Так, спорт на пілоне ўяўляе сабой выкананне нумара, які ўключае складаныя тэхнічныя элементы. Трукі выконваюцца на статычным пілоне, а таксама

Сапраўдныя хлопцы і на шосце выглядаюць мужна.

на пілоне, які круціцца вакол сваёй восі. Як і ў любым іншым спорце, тут існуе строгі рэгламент і асаблівыя патрабаванні да спартсменаў: напрыклад, выступаць можна ў максімальна закрытых купальніках, топах і шортах, у абутку без абцасаў альбо ўвогуле басанож.

Другі напрамак — танец на пілоне — гэта сінтэз харэаграфічнага мастацтва і аграбатыкі. Апроч дэманстрацыі дасканалых майстэрства валодання сваім целам, выканаўца, аздабляючы нумар дэкарацыямі, павінен перадаць гармонію і эстэтыку танца. Самае ж яркае ўражанне пакідае шоу на пілоне. Тут мінімум рэгламенту і максімум творчасці і сцэнічнага мастацтва, дэкарацыі і атрыбутаў, якія ўзмацняюць відовішча.

Шоу на пілоне — цэлая тэатральная дзея.

Аднак некаторыя памылкова атасамліваюць пілонныя практыкаванні са стрыптызам — той жа шост, тыя ж дзяўчаты, што абвіваюцца вакол яго...

Памыляецца той, хто думае, што зможа авалодаць пілонным майстэрствам за некалькі заняткаў. На гэта можа спатрэбіцца і год, і два.

— Часта сутыкаемся з такім меркаваннем, што наш кірунак мае дачыненне да сферы дзейнасці начных клубаў, — прызнаецца Алена Прановіч. — Мы — за спорт і здароўе, што ніяк не суадносіцца з начным ладам жыцця. Каб пераканаць людзей, запрашаем паглядзець выступленні. І тыя, хто бачыць іх упершыню, здзіўляюцца, чаму дзяўчына на пілоне застаецца адзетай.

Пакрысе «набіраць абароты»

Пачаць займацца танцам на пілоне «з нуля» не так ужо і проста, хаця магчыма. Спачатку ў любой танцавальнай студыі ў вас папрасяць меды-

спартыўны ў нас не праходзіць — няма дастатковай колькасці ўдзельнікаў.

— Дзеці танцуюць звычайныя танцы, выкарыстоўваючы пры гэтым пілон як спартыўны снарад, — тлумачыць Алена. — Гэта вельмі прыгожа і міла, і пры гэтым няма ніякай распусці. Спадзяюся, што неўзабаве і ў нас будзе магчымасць рыхтаваць спартсменаў з дзіцячага ўзросту, як у іншых відах спартыўнага. Бо калі прыходзіць займацца нават 20-гадовыя, для прафесійнага спорту гэта ўжо позна.

Тут можна сустрэць не толькі дзяўчат, але і хлопцаў. Некаторыя з іх, убачыўшы, як дзяўчына выконвае нейкі элемент, думаюць, што ў гэтым няма нічога складанага. А калі спрабуюць зрабіць яго самі — не атрымліваюцца. І тут у іх абуджаецца азарт: «Як так — кволая дзяўчынка можа, а я не?..»

Нягледзячы на пэўныя цяжкасці, ужо праводзяцца чэмпіянат і Адкрыты кубак Беларусі па спорце і танцы на пілоне, фестываль-шоу на пілоне, а таксама клубны поўл-дэнс батл. Прычым існуюць намінацыі як для прафесіяналаў, так і для аматараў. Выступаюць і замежныя спартсмены. Нашы выступаюць таксама выязджаюць у іншыя краіны, але не так часта, як хацелася б, бо ўдзельнічаць у міжнародных спартыўных даводзіцца за ўласныя сродкі. Тым не менш, калі выпадае магчымасць трапіць на сусветныя выступленні, беларусы паказваюць надзвычайныя вынікі.

— У гэтым плане мы ўжо даволі далёка прасунуліся. Наша спартсменка Таццяна Куль на еўрапейскіх

спартыўных пры колькасці ўдзельнікаў, большай за 20, заваявала восьмае месца. Гэта для нас вельмі сур'ёзны вынік.

...І адна з маленкіх перамог федэрацыі, у якой, дарэчы, яшчэ шмат планаў: і падаць заяўку на рэгістрацыю пілоннага спорту, і адкрыць сваю спартыўную студыю, і займець магчымасць на належным узроўні ўдзельнічаць у міжнародных спартыўных, і матэрыяльна заахвочваць спартсменаў... Але Алена Прановіч заўважае, што нікуды не трэба спяшацца, усяму свой час. Тут дзейнічае спартыўны прынцып: «набіраць абароты» пакрысе і не спыняцца на дасягнутым.

Дзіяна СЕРАДЗЮК.